

Venizelosz újabb harca a görög király ellen.

— A volt miniszterelnök kalandor-politikája. —

Athén, április 10. A *Berliner Tagblatt*-nak jelenti görögországi külön tudósítója: Athénnek ismét szenzációja van. A király és Venizelosz közti viszály megint kiélestedt. A *Kyrix* (Hirnök) című heti folyóirat, amelynek kizárólagos vezércikkirója Venizelosz, válaszol a görög királynak arra az interjújára, amelyet nekem a *Berliner Tageblatt* számára adott. Venizelosz ebben a válaszban bejelenti, hogy a cikkek egész sorozatával fog erre az interjúra rácafolni. A mostani cikkben az a főgondja, hogy erejét vegye a király azon állításának, mintha ő „politikai dolgokban gyakran fantasztikus volna.”

E célból szükségét látja, hogy öt hasábon ismertesse a legutóbbi öt év alatt követett politikáját. Ahelyett azonban, hogy olyan előkelő módon szállna szembe királyával, mint ahogy az ő vele szemben tette, és ahelyett, hogy egészen tárgyilagosan ismertetné a maga politikáját,

Venizelosz a legélesebb intrikáktól sem riad vissza.

Első sorban a kormánynak megy neki. Ez az alkotmányellenes kormány — mondja — minden pillanatban visszaél a koronával, hogy tekintélyének a hiányát ezzel fedje. Eltűri, hogy interjúkkal oly módon sértse meg a nemzeti érdekeket, hogy a királyi méltóság teljesen leromlik. 1915. februárjában a kormány rosszakaratulag személyes viszályt szított közte és a király között. Miután az még alig merült feledésbe, új incidenseket keres, hogy az ország kárára ismét személyi ellentéteket támasszon. Így most azt tulajdonítja a királynak, hogy a *Berliner Tageblatt* tudósítójának adott interjújában azt állította, hogy ő, Venizelosz, gyakran fantasztá. „Az alkotmánynak ezt az új megsértését, amely ebben a nyilatkozatban rejlik, — írja Venizelosz fennhéjázóan, — most nem akarjuk érinteni.” Ezzel arra a rég megcáfolt felfogásra céloz, mintha alkotmányellenes volna, hogy a király interjúkat adjon. „Azonban — folytatja — rendkívül szomorú, hogy a királynak hazug állítást adnak a szájába, csak hogy fentartható legyen az a vád, hogy Venizelosz fantasztá. Ezen állítással szemben, amennyiben ez a királyi ítélet az európai háború óta folytatott egész politikámra vonatkozik, tényeket fogok szembeállítani.”

Széles előadásban föltárja most saját politikájának a bukaresti béke óta való fejlődését. Az európai háború kitörésekor Görögországot mindenképen veszély fenyegette. A központi hatalmak győzelme esetén megsemmisült volna Szerbia és megnövekedett volna Bulgária és ezzel felbomlott volna a Balkán egyensúlya. Ha győz az antant, Bulgária mindenesetre kárpótlást követelt volna együttműködéséért, de még a semlegességeért is. Törökország is beleavatkozott a Görögországot fenyegető veszély csak növekedett, mert a győztes Törökország kiűzött volna minden görög elemet. Ellenben a legyőzött Törökország az ottmán görögök millióit adta volna át a győztes nagyhatalmaknak. Ezek tehát Görögországra nézve mindenkorra elvesztek volna. Erre

Grey 1915. január 24-én az angol követ által azt üzenté, hogyha Görögország beavatkozik a háborúba Kisáziában igen fontos engedményeket kap. Grey minden ez irányban való előterjesztést igen kedvezően fogadott. Görögország hosszú időket átélte történelmében ritkán fordult elő három nagyhatalomnak olyan ajánlata, mely Görögország nemzeti kíváncsalmával szemben ennyire előzékeny.

Ő azonban annyira nem fantasztá, hogy ezeket az ajánlatokat visszautasította, mert ha a görög hadsereget a szerbek támogatására a Dunához küldték volna, a bolgárok elvághatták volna a hátában. Amikor ennek megakadályozására Romániához fordult és ez vissza utasította, a bolgárokkal való tárgyalásra határozta el magát. A bolgárok megnyerésének azonban meg kellett volna adni az árát. Azért azt ajánlotta a királynak, hogy mondjon le Görögország Bulgária javára Kavalláról, Drámáról, Sariról és Chabánról, hogy megnyerjék Törökország ellen és kisázsiai szerzeményekkel megkészszerzzék Görögországot. Ennél a pontnál azonban Venizelosz kezdi a dolgot meghamisítani. Mert, hogy ezt a legnagyobb hibáját mentesse, kisebbnek tünteti fel azokat a területeket, amelyekről le akart mondani és nagyobbaknak azokat, amelyeket meg akart szerezni. Elhallgatja Serrest, amelyet szintén odaigért, elhallgatja ezeknek a területeknek a gazdagságát, elhallgatja, hogy Macedóniánk ez a szövelete görög vérről szerzett birtok, elhallgatja végül, hogy ezeket a területeket előbb ajánlotta oda, semmint határozott biztosítékot kapott volna a kormány Kisáziát illetően. Hosszu, kuszált előadásban igyekszik aztán eltakarni, hogy neki egyáltalán nem kínálták fel Kisázsiát egész nyugati részét. Itt árulja el Venizelosz először, hogy csak a tengerpartot ajánlották fel, de még ebben is nagyit, mert Gunarisz hivatalosan is közzé tette, hogy az antant ajánlata csak Szmirnára és annak környékére vonatkozott. Venizelosz Aidin tartományt is hozzáveszi ehhez, holott ezt senkisé is ígérte neki oda, még Jonescu sem, aki pedig oly szívesen ígéri oda felelőtlenül mások birtokait.

Ezekben a kérdésekben nem is fantasztának mutatkozik, — ahogy Konstantin király őt enyhén jellemezte, —

hanem egyenesen hamisít.

Dialektikai fordulattal meg akarja cáfolni a királynak azt az állítását, hogy ő (Venizelosz) Kisáziának Kalikisszarig való megnyeréséről beszélt: „Hiszen lehetetlen, hogy a hatalmak ennyit ajánlottak volna, amikor nem engedték meg nekem, hogy tárgyalásokba bocsátkozzam.” Pedig ha már önként is jelentékeny engedményeket ígértek neki, ezek bizonyára még sokkal nagyobbak lettek volna, miután ő maga megígérte, hogy lemond Macedónia egy részéről. Ha megengedték volna neki, hogy befejezze a művét, Kisáziában egész birodalmat szerzett volna, mely hatalmassá és gazdaggá tette volna Görögországot.

A továbbiakban Venizelosz a király ezen mondatával foglalkozik: „Általában meg vagyok róla győződve, hogy a bolgárok

el fognak távozni Görögországból stb.” Ha Németország erre vonatkozóan kezességet vállalt, akkor ő is osztózik a királynak ezen bizalmában. Azonban ugyanazokat a bolgárokat, akiknek a segítségét előzőleg még olyan fontosnak vélte, hogy felajánlotta nekik Görögország egyik kedvenc területét, Venizelosz most olyan kellemetlen szomszédoknak tartja, hogy gögiük őket a háború után a görögökre nézve elviselhetetlenekké fogja tenni; Görögország bizonyos mértékben bolgár szuverénitás alatt fog állni, Macedóniában pedig inkább a bolgár konzulok fognak uralkodni, mint a görög király. Ha Németország kezességet vállalt, akkor a mobilizáció, amely az országot csődbe kergeti, a kormány egyik gaz ténye. Mivel ez a szó szoros értelmében vett örült politika volna, csakis egy logikus magyarázata lehet, az tudnillik, hogy nincsenek német garanciák.

Szegedről — Szegednek.

— A városi gőzfürdő. —

A város milléniumi alkotásai között foglalt helyet a közegészségügy céljait szolgáló városi gőzfürdő. A Tisza Lajos-köruton 1116 négyszögöl területű városi telken épült fel. Steinhart és Lang budapesti építészek terve szerint. A városi gőzfürdőnek utcai vonala 117 méter. Az építési költségek első ízben kitétek 498.000 koronát, később új kazánok beszerzésére fordítottak 32.260 korona, restaurálási költségekre 180.000 korona, felszerelésekre és átalakításokra 60.000 korona, vagyis összesen 770.260 korona. Ha ezen építési költségekhez a telek értékét még hozzászámítjuk, úgy megállapíthatjuk, hogy a városi fürdő egy millió korona vagyoni értéket képvisel.

A nagy költséggel és kényelemmel felépített fürdő 1896. évben adatott át rendeltetésének, azonban a hozzá fűzött reményeket nem váltotta be. A közönség nem látogatja oly mértékben, amint az számításba vétetett és így történik, hogy a fürdő bevételei az üzemi kiadásokat sem fedezik, a beruházási tőkére a 20 év alatt semmi jövedelem sem jelentkezett.

A város háztartására háruló nagy feladatok egyenesen megkövetelik, hogy minden bevételi forrás fokoztassék, a meddőségek a lehetőség szerint produktivokká téteszenek; nem közömbös tehát foglalkozni azazal a kérdéssel, hogy mi az oka annak, hogy a városi fürdő évi bevétele oly csekély, hogy az üzemi kiadásokat sem képes fedezni, hogy lehet-e a fürdő jövedelmét fokozni, ha igen, milyen úton és módon.

Az én megítélésem szerint a városi fürdő bevételeit lehetne fokozni, ehhez azonban először a fürdő fentartását és kezelését európai színvonalra emelni, úgy személyi, mint tárgyi tekintetben, azonkívül a fürdőt gyógyfürdő jellegűvé kell átalakítani. A kellő kezelési gondosság hiánya, az oka ugyanis, hogy a fürdőnek ily kevés a bevétele.

Nincs szándékomban még gondolathoz sem bárkit is megsérteni, csupán a tényeket konstatálom, hogy elhanyagoltabb és gazdátlanabb középületet sehol sem lehet találni, mint a városi fürdő. Ennek következménye azután az, hogy hamar elpusztul minden, alig telik el tíz év, máris mindent gyökeresen restaurálni kell. Most is ott állunk, hogy az elhanyagolt és elpusztított részeit a fürdőnek újra súlyos tizezrekkel kell helyreállítani. Ezeket a bajokat csak úgy lehet segíteni, ha a fürdő kezelése és személyzete oly módon szerveztetik, hogy szakértelem, rendszerezettség, pontosság és ideális tisztaság állítatik be minden ponton. Az alkalmazott személyzet tagjai sorába csak az legyen fel-